

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Indiae Orientalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67103](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67103)

119
P R O V I N C I A
INDIAE ORIENTALIS.

Recenti & quinquaginta de nostris
in sedes plurimas dispersi, Indi-
cum hoc exercuere nouale. Non
equidem faciam, ut sedes numerē
vniuersas, ne nimis enucleata enu-
meratio molesta sit. Sunt praecipue

triginta amplius. professorum & nouitiorum Goanae
domus, Goanū Collegium & Cochinese, Bazainen-
se, Salsetanum & Malacense. In Iaponia vero Fu-
naiense, & probationis domus Vsuguiensis. Vnde-
cim praeterea sedes Indicae è potioribus, quas nihil
attinet recensere. Accedunt Seminaria puerorum
in India quatuor, Goanum & Salsetanum, Bazai-
nense & Coulanense: Iaponica duo, Arimense &
Anzichumense. His tum Funaiense, quod Gregorij
xij. liberalitate condi iam coepit, adiungitur; tum al-
terū in nouo illo Christianorū oppido, quod à B. Tho-
ma nomen habet, Philippi Regis iussu sumptuq. in-
stituendum. constat id non tam externorum adole-
scentium numero, quam nostrorum. Nostri enim etsi
in Vaipicota superioribus annis sedem habebant, ex-
currebantq. nonnunquam pro rei necessitate varias
in vrbes ac regiones: tamen & necessario vitæ cultu
carebant, & spe praecipui fructus, qui ex instituenda

Christianis legibus iuuentute percipitur. nunc noui institutione Collegij, utriq; incommodo obuiam itur. In his omnibus, quos dixi, locis eò potissimum nostrorum vigilia referuntur, ut & nouellas Christi plantas salutaris doctrinæ imbribus irrigent, & eorum tenebras, qui verum Deum adhuc ignorant, Euangelij luce discutiant. Ad sacrum fontem numerata sunt hoc anno, si Iaponiorum baptismos eximas, hominum fere tria millia, & quingenti. E sex nauibus, quæ Olyssipone soluerunt, ubi decem vehebantur è nostris, portum Goensem diuino beneficio duæ, Cochinentem tres incolumes tenuerunt: sexta Malacam nauigans appulit Moxambiqui: crediturque ipsa quoque in optatum Malacæ portum inuenta. Hæc de vniuersa Prouincia, quæ fratribus est aucta tribus atq; triginta: quatuor autem obitu diminuta. Nunc singillatim de præcipuis sedibus collegijsq; dicamus.

P R O F E S S O R V M A C N O V I T I O R U M
Goanæ domus.

Quod diu iam optabatur in hac Prouincia, ut in ipsis Collegij sedibus, R. Patre Generali approbante Professorum Domus statueretur, hoc anno demum perfectum est. Nam cum intra amplissimos Collegij fines, & maiestate operis & populi frequentia vnum omnium celeberrimum templum sit, visum est, ne cum offensione aliqua ciuium, qui proxime sibi ædes extruxerāt, deseri videretur, Professorum

forum Domum intra hæc ipsa spatia cancellosq. concludere: ita tamen ut non modo sit ab ipso Collegio ac discipulorum habitatione, verum etiam à Nouitiorum Domo seiuncta. Acta res est duodecimo Kal. Octob. quem diem frequens populi conuentus in templo nostro, omnesq. Magistratum ordines celebrarunt. Habita est ab Archiepiscopo Goano de hac ædium partitione, deq. Societatis instituto ac graduū varietate præclara concio: multitudini autem, cui res nostræ non satis cognita perspectæq. sunt, opportuna. Ut autem ad expiationem peccatorum homines facilius allicerentur, reliquit in mandatis Pater Prouincialis, ut perpetuo Sacerdotes aliqui pœnitentium causa versentur in templo: ac quamdiu nullus apparet, in sua quisque sede aut fundendis Deo precibus, aut lectitandis de pietate libellis sese distineat. Quâ rem ciuitas ut valde suspexit, ita minime dubitat, quin vberes paritura sit fructus. Degunt autem in hac Domo Patres fratresq. circiter quadraginta, quorum vnus & viginti sunt Sacerdotes, atq; ijs omnibus, quod ad victum cultumq. pertinet, ciuitatis benignitas satis large suppeditat. Vix erant de nouis ædibus agitata consilia, cum lychnum pensilem ex argento, qui ad Dei Matris aram iugiter ardeat, Matrona donauit. steterat ei aureis amplius quingentis, oleiq. ad vsus luminum, quod satis esset, adiunxit. In Nouitiorum domo, tertius tirocinij institutus est annus ex ijs, qui post diuturnam litterarum occupationem, ad Nouitiorum disciplinam sese iterum cudant: eoq. enocati sunt aliquot litterarijs iam

iam sancti curis. Numerat Domus hæc Novitios omnino sex & quadraginta, quorum virtutis pietatisque Studium vel id vnum satis declarat, quod cum huc è Lusitania naues ægris referre corporibus appulissent; nostri suo præeunte Magistro prodierunt in portum, ægrosque fere trecentos, in Nosocomium suis exceptos vlnis humerisque portarunt: ibi eos aquis primo tepentibus odorumque suauitate respersis, Studiosè fouerunt, deinde ad dies aliquot opportunis obsequiis officijsque iuuerunt. Qua re permoti complures ad Societatem animum adiecerunt, ex ijsque partim admissi, partim in aliud tempus reseruati: quorum aliqui in eo vitæ genere deligendo, præsens sensere cæleste numen. Miles cum diu vocanti Deo pertinaci mente resisteret, ob eamque causam magnis conscientie stimulis agitaretur, stratus ante venerandam Dei Matris imaginem, externa quadam circumfusus luce, quam simul aspexere complures, usque eo animatus est ad parendum, vt statim abiecto peccatorum onere per confessionem, illustriorem diuinæ voluntatis significationem non expectarit: testis insuper factus, quâti è tenebris sese expediat, quisquis ad candidissimam Deiparæ lucem propius accesserit. Alius item miles cum Societatis studio flagraret, nec tamen per ducem suum liceret esse competentem voti, de naui furtiue natationi se dedit, ad vnumque peruenit e nostris, quo duce e turbulentis huius vitæ fluctibus, in tutissimum Religionis portum se recepit.

COLLEGIVM GOANVM.

Aluit Goanum Collegium toto ferme anno fratres centum ac viginti: at post separationem illam Professorum à reliquis, sexaginta. R. Gale Ian. qui dies Augustissimo IESV nomini sacer est, Archiepiscopus e familia B. Dominici, ut quo loco apud se sit Societas, declararet; primam concionem suam, posthabito suæ familiæ templo quamvis amplo, quamvis egregio, in æde nostra habere voluit: eaq. pro concione de nostrorum in curandis animis sedulitate dixit, vt onus potius quoddam nobis putemus impositum, quemadmodum tanti Præsulis estimationi respondeamus: quam vt earum laudum partem in nobis aliquam agnoscamus. Et quoniam cibum etiam capere nobiscum voluit, non defuit inter epulas linguarum splendor, si non is, quem in Romano Collegio saepe vidimus, certe is, qui ad eum proxime accederet. E sedecim linguis omnis erat constata varietas. Nam Canarina, Tamulana, Maleama, Malaia, Persica, & id genus alix nobis fuere pro ijs, quas Romano Collegio varia & multiplex Europa suppeditat. Probata res est vehementer optimo Antistiti placuitque secundum epulas vniuersam lustrare domum, sacellumque illud, vbi castissimum Xauerij corpus vna cum alijs multis Beatorum ossibus ac cineribus asseruatur. nec vero prius à nobis abiit, quam diem totum nobiscum obduxit. Baptismata summa cum cere-

monia

monia apparatusq. magnifico celebrata sunt bis: semel hominum nongentorum, in quibus Brachmanes multi dignitate ac nobilitate praestantes: iterum trecentorum amplius ac triginta: Archiepiscopo ac Prorege praesentibus, qui & eos de sacro fonte susceperunt. Praeter hos quotidie aliqui, ut suadet necessitas, baptizantur. Ethnica mulier filium suum, quod in horam minus felicem incidisse partum augurabatur, stulte abiecit ex aedibus. Christiana mulier puerum inuentum ad nos attulit baptizandum: quem ut salutaris aqua tetigit, quasi tempestiva mors esset, & matura caelo pueri anima, protinus expiravit. Eadem sors obtigit Ethnica femina, quae annum iam quadragesimum Lusitano domino ancillata, dum cuiusdam celebritati baptismatis interest, mentem subito de Christiana religione suscepit: lustrataq. baptismo, postridie mortalem hanc vitam cum aeterna illa commutavit. Catechumenis separatae delatae sunt aedes ab homine religioso, nullo pretio, nulla mercede, & quod opportunissimum est, nostris tectis auxilijsq. propinqua. Hic quoque reconciliatae sunt discordes hominum voluntates, deterritiq. diuinitus, qui nostrorum monita precesq. contempserant. Sacerdos noster, cum propinquos hostili inter se animo confligentes placare non posset, diuina eis ira denunciata, discessit. tertio die ex ijs vnus infesto acerboq. casu, pertinaciae suae merito poenas dedit. alter contumeliosa ab inimicis accepta plaga, naui etiam opulenta spoliatus a Turcis est. His commonefacti verberibus agnouerunt erratum, Sacerdo-

dotemq. nostrum, qui sibi diuinas iras denunciauerat, vna conueniunt, animisq. concordibus sua demum omnia eius arbitrio ac disceptationi permittunt. Iam studia alienæ salutis honorisq. diuini, interdum etiã nonnulla vitæ commoda comitantur. Vir non minus nobilitate, quam diuitiarum copia florens, appropinquante morte, quoniam multæ dubitationes agebant animum, Sacerdotem nostrum, qui sibi eos scrupulos eximeret, aduocauit. Docuit Pater sua cuiq. reddenda esse, si & viuere pacate vellet, & tuto mori. persuadere officium morituro non fuit difficile, hominemq. eo deduxit, vt pardaos mille triginta (is est aureus fere nummus) deponeret apud aliquem, vnde nomina omnia dissolueret, expiatisq. rite peccatis, multa legauit pios in vsus: nec sua nos voluit liberalitate carere, quibus aureos fere mille in Professorum Domum nondum erectam impendit. Discessurus Prorex in Lusitaniam, cum hoc Collegium perhumaniter inuississet, certiorq. factus esset de inopia ac tenuitate nostra, non modo præsentis nobis subuenit argento, sed etiam suo diplomate iussit mille & octingentos pardaos, quorum iam desperabatur recuperatio (ij enim debebantur à Rege) sine mora dissolui: & quoniam suis ipse oculis, quanta in egestate nostræ res essent, aspexerat, spondit causam se nostram apud Hispaniarum Regem sedulo ac diligenter acturum. Hæc in vrbe. Ex vrbe vero in castellum quoddam Lusitanorum, cui Barcalor nomen est, exijt Archiepiscopi rogatu, cum ministro Sacerdos: nullus enim ibi Sacerdos, nullus qui vel sa-

cra-

cramentis homines expiaret, vel moribundis adesset, ergo à nostris nullum officij genus, siue quod pij religioſiq. viri, siue quod boni Sacerdotis eſſet prætermiſſum eſt. Vnum miſſum non faciam, tantam in eis hominibus repertam eſſe fiduciam atque pietatem, vt quidam piacularibus donati granis, hoſtili poſtea petiti ferro, integri inuiolatiq. reperi ſint. vulnere ſiquidem veſtem ferrum potuit, carnes omnino non potuit.

COLLEGIVM SALSETANVM.

A Beſt Salſetanum Collegium à Goano nouem circiter paſſuum millia. vndecim in eo fratres adiungendis ad Chriſtum Ethnicis inſtituendisq. neophytis occupantur. Ii ſedibus diſtincti quinque alias quoque colunt Eccleſias: numerantur enim varijs locis Chriſtianorum fere quindecim millia, quotidieq. noue ſunt acceſſiones, vt iam oculis pene cernatur, quantum apud Deū ponderis habeat, profuſus ille noſtrorum ſanguis, quorum honeſti glorioſiq. triumpho proximis commendati ſunt litteris. Ab eorum quippe cæde, acceſſerunt ad Chriſtum mille inſuper & quingenti, vt iam prope conſecta cuiusdam ex ijs vaticinatio videatur: qui tum demū propagandam Chriſti ſobolem vaticinatus eſt, cū quaſi fundamenta primæ religionis, ſui ſanguinis effuſione ieciſſent. Prorex, vt eſt Societatis amantiſſimus, ſed multo magis æquitatis & iuris, occiſorum vltionem non diu diſtulit, ex ædificauit ſibi inter barbaros

baros propugnaculum, idque præsidij copijs que referfit. Tum, eorum regione ferro flammisque vastata, tutum peregrinantibus iter præbuit. Dux vero Lusitanus parricidarum insolentiam ita repressit, ut præcipuis factionis ducibus interfectis, reliquos coegerit pacem suppliciter implorare. quã tamen impetrare non potuerunt. Nostri vero hæc vna satis est vltio, ut quamplurimos ad æternam salutem alliciant: & à quibus morte affecti sunt sui fratres, eis ad immortalitatem iter ostendant. Aegrotabat non sine magno discrimine neophytus quidam, ad quem ubi Sacerdos noster accessit, deq. expiando animo verba fecit, hominem sui iuris sententiæque valde pertinacem offendit: negabat infelix & cecitate mentis ictus, vllis se astringi peccatis: & tamen habebatur vulgo veneficus dæmoniq; deuotus: nec raro cum eo consilia sermonesq. miscuerat. Sed quoniam ut quisque pessimus est, ita minime seipsum dispicit, sibi innocens videbatur, sudandumq. vehementer fuit, ut de sententia decederet. Biduo post rediit Pater ad agrum, non abiiciendum ratus, à quo erat ante repulsus, vicitq. constans charitas spiritus pertinaces. hominem è superiore cohortatione reperit immutatum, confitentemq. peccata non minore suacum voluptate, quam cum dolore pœnitentis excepit. Ea enim vis fuit contritionis, ut idolum proferri iusserit, pristinosq. sit conatus honores præsentibus ignominijs sputorumq. ludibrijs obliterare: postea petita tum à Deo demisse, tum à conscijs tanti facinoris venia, biduo post decessit è vita. Habet interdum

dum non mediocrem vim ad euellendas idolorum superstitiones excitandamq. Christi fidem morborum repentina curatio. In oppido quodam, quoniam communis quidam morbus multa subito prostravit armenta, Christianus cui multum pecoris erat, templū ingressus, oleū hausit e lychno, qui ante aras pendet, ut medicinam pecori faceret. Ea vis fuit hominis in Deum fiducia, ut de suis gregibus nihil amiserit. quæ res peruulgata quantum roborauit Christianos, tantum Ethnicos infirmauit, Senex è nobili Brachmanorum familia Idolis ad amētiam addictus, et crebris, eorum caussa se macerabat inedijs, & multa secum quocunque pergeret, simulacra gestabat. placuit diuinæ bonitati ad Christi cultum studium senile conuertere, susceptoq. baptismo, vna cum animi morbis triplicem agrotationem corporis depulit. Quod ille tantum & tam singulare Dei munus, & agnoscit ut debet & prædicat: certus nihil esse Christiana religione præstantius, qua corporum æque ac animorum vitia curantur.

COLLEGIUM BAZAINENSE.

Sex & viginti de nostris toto suo ambitu completitur Bazainense Collegium. In collegio enim ipso quatuordecim, reliqui in sex diuersis sedibus commorantur, quanto cum regionis bono, tum frequens Sacramētorum consuetudo declarat, tum Mahometanorum multa conuersio. Ex his complures in publicis asseruati custodijs, per nostros, quo se libentius

tius ad Christianos adiungerent, exempti sunt. Mahometanus nobilis ac locuples, bapismum vna cum filia incredibili quadam voluptate suscepit. munierat sibi ad eum viam pristinis benefactis. erat illi solenne Christianorum templa lustrare, præcipueq. Archangelo Michaeli dicatam ædem, ijsq. de suis opibus impertire. atque hæc ipse quoque suæ salutis agnoscit initia. Sane quotidianus confirmat vsus & magistra ratio nos docet, auxilia ei non negari diuina, qui naturam ducem sequutus integrum se à virijs castumq. conseruat. Ecce tibi alius inter Christianos Mahometanus proximo non dissimilis, qui licet patriam occuleret vanitatem, à Christianorum tamē non abhorrebat officijs. obibat illorū templa frequenter, publicisq. precibus & sacrificijs intererat, libros etiam Christianos & monumenta terebat, nec aliquid à suis moribus alienum putabat, quod in Christianis moribus inspexisset. Bonorum consuetudo & illa ipsa simulata religio hominem iucunde sefellit, affici ad ea cœpit, quæ duntaxat specie consuevit obire, & amplecti penitus animo, quod externis modo amplectebatur officijs: tanta vis est Christianæ pietatis, tanta in vtrunque partem consuetudinis efficacitas. nostri tamen partim vt eius studium exacuerēt, partim vt ex eo constantiæ specimen caperent, in aliud tempus differendum baptismum existimarunt, dum ad eum fieret quotidie paratior. Iam Christianorum in nos benevolentia donis ac muneribus declaratur. Matrona nobilis sacrum vnius virginis caput, è nobili illo B. Vrsulæ comita-

mitatu auro argentoq. inclusit, pectusq. simili opere ornatuq. contextit. res est visenda plausuq. digna. Alij ad vestiendas aras vestem auro argentoq. in-texta dono dederunt, alioq. ab alijs non minore quotidie liberalitatis, qua religionis studio deferuntur.

In Residentia B. THOMAE, quae passuum abest a Collegio duo circiter millia, id contigit ad memoriam insigne. urgebatur aeger insanabili morbo ac plane desperato, cum Sacerdos ab eo noster euocatus Sacrosanctum Evangelium pie religioseq. recitavit. eaque lectione, aegrum repente levavit, ita ut paulo post ingenti Ethnicorum admiratione, medico praesertim stupente, de cubili surrexerit.

In TANNENSI sede, centum ac triginta amplius baptizati sunt. Mahometanus quidam cum ab insita feritate suam ipse coniugem ferentem ventre una cum filia ingulasset, alijsq. tribus liberis adhuc tenellis insanabiles plagas imposuisset: Pater, ne tot fieret animarum iactura, praepropero cursu parvulorum mortes antevortit. vix ex ijs unum baptismo resperfit, cum ille extremum spiritum edidit. Ne alter quidem diu fuit a baptismo superstes. Tertia vero femina aetate iam grandiore baptismum ipsa poposcit, eademq. nunc incolumis, Deo Patribusq. gratias agit ingentes.

BANDORA, oppidum e tribus quatuorue capitum fere millibus, habet e nostris non amplius tres, sed qui tamen multorum exaequant industriam. Nulla sunt iam Ethnicorum in hac ora vestigia, praeter vicum quaedam Mahometanorum, omnes se iam

Chri-

Christo dedere, baptizatiq. sunt hoc anno trecenti, inter quos, quoniam multi auctoritate præstant, Mahometanorum animi conciderunt, dum se deserere quotidie vident, Christianos vero latissime propagari curaturq. per studiose ut nostræ Religionis rudimentis puerorum grex imbuatur, eiusq. rei causa conueniunt pueri ferme quadringenti: spectaculum non minus viile, quam incundum.

In DAMANENSI sede, quæ sex constat et nostris, eodẽ incremento Christiana res crescit, renatiq. sunt ex aqua et sancto spiritu sexaginta. Nec desideratur Regij benignitas Ducis, qui Christiana promoueat, is Odeum in templo nostro tam eximio opere artificioq. faciendum curauit, ut incolæ tale aliquid in India conspici negent.

COCHINENSE COLLEGIVM.

Cochinense Collegium duas alias habet adiunctas sedes, habitantq. in his omnibus quinque circiter et viginti. Obijt ex ijs Sacerdos vnus Ludovicus Goueanus, incertum valetudine an veneno, sane ingens suspicio fuit, ab Ethnicis veneno sublatũ, nullum illi acriorem nouerant aduersarium, quique plures è suis ad Christum abduceret. Propius etiã factum est nihil, quam ut cruentis barbarorũ gladijs occumberet alius. Magna enim extiterat inter Christianos aliquos, Ethnicosq. contentio: Christiani dignitates quasdam ab antiquis regibus acceptas, sibiq. vnis regia potestate delatas vsurpari etiam ab

Ethnicis mercatoribus non ferebant, idq. armorum initium fuit. rem subodoratus sacerdos noster, ab Ethnicorum Rege de pacis compositione contendit. iussit Rex reuerii posterius, interimq. redeunti collocantur insidia. nondum ad regem die insequenti peruenerat, cum armata in eum manus inuadit, multisq. cofossis vulneribus pro occiso relinquit. Pater ut circumuētum se vidit ab hoste, ratus eo sibi letho sine dubitatione pereundum, nixis genibus suum ipse spiritum suo credidit creatori: cum vero aliquandiu in suo sanguine iacuisset exanimatus ac vulneribus prope confectus, postea paululum respirauit, collectoq. animo, quantum conuicti fracto ac debilitato corpore potuit, ægre ad ædes se Regine traduxit. ab ea benigne susceptus (quippe viro dissimili) obligatisq. vtcunque vulneribus ad Collegium valētium humeris deportatur. Accersuntur continuo medici chirurgiq., qui ut fractum contritumq. corpus aspiciunt, desperant penitus curationem. erat caput in tres quatuorue partes fæde dissectum, dextri brachij disiuncta & comminuta ossa miserandum in modum, terga vulnerata tam alte, ut posterioris dorso si plagæ anteriori pectori responderent, mortuo denique quam viuo propior. Tamen præter omnium spem expectationemq., non sine recondito occultoq. Dei consilio, presentissimum discrimen effugit. manent etiam num plagarū vestigia, manus vtriusq. debilitas, ut quoties eas ad mouere velit ad opus, toties ei diuini beneficij veniat in mentem. Sunt enim hæc dona Dei, quibus in hac vita plerunque suorum bene-

benefacta remunerat, ut quanto quisque studet ar-
 dentius merita meritis cumulare, tanto plures ipse
 causas suggerat meritorum. In hoc oppido ex Ethni-
 cis baptizati sunt centum. In Sede vero S. Iacobi,
 quæ huius Collegij quasi membrum est, triginta. Alia
 in Ecclesia, quæ B. Andreæ dicitur, ab vno eodemq.
 Patre præclara ex Ethnicis est reuecta præda: lu-
 cro appositi sunt Christo fere ducenti, ex ijs tamen
 non plus viginti ad baptismum admissi, scilicet pa-
 ratissimi, ne ad impios ritus, ut interdum euenit, re-
 labatur. Neophytus idolo sacrificare cum vellet,
 Patrem autem Christianosq. metueret, sororem
 Ethnicam tanti sceleris administram adhibuit, non
 tamen impune, paucis enim post diebus soror inte-
 gris sensibus miserandum in modum subito corrui-
 t, & cum ingenti vi sanguinis, impiam quoque & con-
 taminatam animam vomuit. exterriti Ethnici cum
 causa mortis nulla appareret, non male conie-
 ctantes, in iram Dei, qui nefarii sacrificij repe-
 ret pœnas, repentinum illum interitum retulerunt.
 Ea re celebrata ad Regemq. delata, Magnum, Rex
 inquit, & metuendum est B. Andreæ numen, qui
 suorum scelera non patitur impunita. tum Neophy-
 tum reum sceleris, quem antea defenderat, Patri
 obtulit puniendum. sane Rex hic non longe abest à
 regno Dei, nec ad res Christianas male est anima-
 tus. Is cum à Christianis didicisset, quanta in signo
 Crucis ad fugandos Dæmones vis inesset, collocari
 eam sibi iussit propter cubile, quam & in honore
 haberet, & sibi esset pro telo. Alij etiam Ethnici cū

Ecclesie nostrae ritus & ceremonias contemplan-
tur, facile sibi persuadent, quanto in errore versen-
tur ipsi, qui non rerum omnium opifici, ut nos, sed lignis
ac lapidibus diuinos habeant honores. vnum eos ad
suscipienda fide retardat, consequens bonorum, &
fortunarum amissio, quae Ethnici Regis decreto ad
baptismo sunt relinquenda. hac fortunarum despe-
ratione sublata Christianorum numerus increbre-
sceret. non desunt tamen, qui humana omnia poste-
riora sua salute ducant, Christumque multis partibus
sequi malint, quam breui amittenda vitae bona. Dux
inter suos nobilissimus, qui trecentos milites sui cor-
poris custodes quotidianis alebat impensis, ubi ad
Christianam Religionem semel appulit mentem, nul-
lis postea Regis neque pollicitationibus neque pre-
cibus ad suscepta sententia dimoueri potuit. huic Rex
libera concessit omnia: nec commissurum se dixit,
ubi, quod ad fortunas pertinet, fraudi ei esset Chri-
stiana religio. postea ad Patrem Regio comitatu di-
misit, ad quo post Catechesim, baptismum letus
accepit.

COVLANA DOMVS,
& ora Trauancoris.

IN Coulana Domo totaque ora Trauancoris, ubi
nouem est nostris duabus distinctis sedibus commo-
rantur, magna patientiae facultas & materia praebet-
tur. mira enim hic rerum omnium penuria, mira
caritas, intolerabilis legum iniquitas Ethnicorum

Re-

Regum, immitia barbarorum ingenia, qui minima videantur occasione contenti, ut Christianos laceſſant iniurijs. Miſerat Rex Trauancoris maleuolorum ſermonibus pene compulſus, armatorum militum manum in oppidum Coleche, qui P. Nicolaum Spinulam comprehēderent vinculisq. conſtringerēt. ac niſi mendacium eſſet mature compertum, male cum Patre ageretur, ſi tamen malum eſt pro Chriſto quæuis indigna perpeti, ac non potius ſumma felicitas. Alius inter ſuos dynaſta, amplitudine & dignitate noſtris Ducibus prope par, cum copijs & elephantis Patris Domum obſidione cinxerat, atroces intentās minas, operasq. tantum non admouens ad diſturbandas ædes. ſed plus valuit lenitas & māſuetudo Patris, quam barbari Ducis immanitas: qua victus mutauit ſubito mentem, & ex inimico factus eſt amiciffimus.

In oppido Muta, rixa inter Chriſtianos Ethnicosq. coorta: Ethnici templorum valuas obfirmatas peſſulis euerterunt, aliaq. multa in Chriſtianos ignominia plena ac dedecoris admiferunt. His illi commoti rebus ab Ethnicis ſe ſeiungunt, Mutamq; & Careopatam deſerunt, teſtati ſe non prius ad ea colenda oppida redituros, quam templū ereptiq. Dea honores reſtituantur: his enim minis valde permouentur Ethnici Reges. itaque coactus eſt Rex Trauancoris, ne ab incolis deſereretur, materiem nouis extruendis templis, certamq. nummorum ſummam ſuppeditare. Alio in oppido Mauri Mahometo fanum ex ædificauerant. quæ res quoniam ingens erat

Christianis offensio, dederunt operam nostri, ut fanum illud euerterent. Mauri resistere acriter, Regem sibi conciliare donis, custodias ac vigilias, ne fanum illud violaretur, intendere, arcere ab eius aditu & propulsare Christianos. Christiani nostrorum nutu oppidum continuo deserunt, nec ante reuertuntur, quam Regio diplomate sit potestas templi impurissimi complanandi. eam rem adeo grauer Maometani tulerunt, ut Patri eius rei auctori perniciem atque interitum molirentur. Sed tamen, Deo suum famulum protegente, conatus omnes ad nihilum reciderunt. Hæc & alia pericula nostrorum capitibus quotidie imminet: quæ tamen illi præ animarum salute contemnunt, certi ibi ampliora esse præmia, ubi sunt discrimina duriora. Posita sunt hoc anno CHRISTO IESU, & quidem inuitis hostibus, templa duo: & quanquam, ut dixi, molestiæ non desunt hostiles, tamen eodem Christo duce obuia quæque vincuntur, & nouo semper Christianorum fœtu mitigantur aduersa. Multi enim & ex Ethnicis & ex Mahometanis traducuntur ad Christum, multi item instituuntur ad fidem. desiguntur passim venerandæ Crucis insignia, eaque non a Christianis modo, sed ab ipsis quoque barbaris honorantur. In Coulano superiore cum sine Regia potestate excitata crux esset, id Ethnici periniquo ferentes animo ad eam euertendam cum Elephantibus aduolarunt. ut in Crucis venere conspectum, ingenti pauore preterterriti pedem illico referunt, tum demum sentientes, Crucis quanta vis esset, quæ areas inferorum portas confregit.

fregit, & omnes Diaboli copias tyrannidemq. deleuit. Coulanensium autem Christianorū singularis in nos est pietas. ij templum nostrum amplificare cum vellent, & angustias laxare sacelli, collatis in commune pecunijs, ingentes acervos lapidum congesserunt. Auriq. satis multum ad lychnum pensilem ex argento dederunt.

MALACENSE COLLEGIVM ET
ora Piscariæ ceteraq. sedes.

Malacensi Collegio, vbi octo de Societate versantur, consimilis tributus est lychnus, sed dissimili pondere. quippe aureorum circiter octingentorum.

Ex ora Piscariæ & insula Manar, quas de nostris excolunt quindecim, septem distincti locis, non exigue animarū capiuntur utilitates. Comorinenses certe, vt ceteros taceam, studio pietatis palmam ferunt, id quod aiunt solitum nostrum perhibere Xauerium, non enim ipsi modo admirabiles habent in Religione processus, sed calcaria ceteris admovent, vt in eodem curriculo pari cum laude versentur. itaque sunt quasi quidam administri adiutoresque Societatis. Sacrarum confessionum studia tanta sunt in his locis, vt non multum otij ad res ceteras nostris Sacerdotibus relinquatur: totos sæpe dies expiandis animis occupantur, totoq. fere anno eius rei causa

causa diuersa loca percurrunt: nec tamen omnium studijs obsequi possunt: tã impar est operarũ numerus numero pœnitentiũ. Et quoniã multi, quæ ad instituendam confessionem pertinent ægre percipiunt, ideo horum confessionibus commodiora tempora referuantur. ex hoc genere fere sunt feminae iam ætate prouectæ, quæ tamen ipsæ moræ impatientes gemitibus lacrymisq. se dedunt, si eorum confessio procrastinetur. Conuenerunt aliquando in ædem nostram contentis Deum vocibus obtestantes, rem indignam videri, quod, cum ipsæ pro viribus laborarent, tanto tamen salutis præsidio fraudarentur. Earum vna cum sacris adesset, quo tempore Sacerdos salutarem hostiam, elatam inter manus, populo adorandam ostendit, magnis à Deo clamoribus implorabat vim opemq. rite pœnitendi. quod cum sæpius non vno tantum die, sed pluribus iteraret, ad extremum sublatis in cœlum manibus, oculisq. defixis in aram, lacrymarum remisit habenas, totaq. in suspiria gemitusq. soluta, Patrẽ denique flexit, vt sibi copiam eius faceret sacramenti. quo impetrato & ipsa & Pater inusitatã quandã lætitiæ voluptatem perceperunt. Sanctissimũ Christi corpus Christiani illi tanto animi candore suscipiunt, vt Christianis Europæis suum teporẽ exprobrent. Præscripserat vni Pater, vt ad Eucharistiam in diem posterum se pararet. is mane prima luce templum ingreditur, obuiamq. fit Patri, quærentiq. Patri quo pergeret, tremebundus & illacrymans, Ad Christi, inquit, te imperante, conuiuium.

In ÆTHIOPIA duo tantum è Societate su-
 persunt, ijq. magnis in laboribus annonæq. difficul-
 tatibus, & rerum omnium inopia vitam tolerant.
 quæ tamen incommoda leuat interdum animarum
 nonnulla conuersio. Verum Lusitani Ducis interi-
 tus, qui nostris erat ad tuendam Christi fidem singu-
 lare præsidium, omnium animos debilitauit ac fre-
 git: tametsi ea, quæ in Deo debet esse fiducia,
 nihil est imminuta. cum id diuinæ cle-
 mentiæ & sapientiæ sit proprium,
 vt cum res in extremum
 sunt adductæ di-
 scrimen, tum
 ijs
 peropportune sub-
 ueniat .

PRO.